

Ability-Based Learning i praktiken

- Jag reste tillbaka till Alverno College i Milwaukee

Pia Hellertz – 2003 - Artikel i SULF-tidningen

I Socionomen nr 8, år 2000, berättade jag om mitt första besök under fem dagar på Alverno College i Milwaukee, Wisconsin, USA, tillsammans med 24 universitetslärare från olika lärosäten i Sverige, och mitt möte med ”Ability-Based Learning” första gången. Levande pedagogers sällskap förlade sitt årliga internationella symposium dit med ekonomiskt stöd av Rådet för högskoleutbildning.

I april-maj 2002 åkte jag tillbaka

Tack vare ett resestipendium från Levande pedagogers sällskap och Rådet för Högskoleutbildning fick jag möjlighet att göra ett nytt besök på Alverno College, våren 2002. Denna gång åkte jag ensam och stannade 10 dagar. Jag utnyttjade tiden med att delta i lektioner och undervisningssammanhang (på Alverno förekommer inte traditionella föreläsningar), samtala med ett femtontal lärare (deans, professors och associate professors) inom olika ämnesområden, från kemi och matematik till pedagogik, omvårdnad och humaniora. Jag fick glädjande nog också tillfälle att intervju personer som funnits med sedan ”Ability-Based Learning” startade för 30 år sedan eller som tidigt anställdes och därmed har en djup inblick i processen och historien, Sister Joel Read (President på Alverno), Sister Austin Doherty, Sister Georgine Loacker samt Tim Riordan, Dean for Academic Affairs.¹

Gemensam vision och gemensamma mål

Det som fånglar mig mest hos Alvernos pedagogiska modell är att de funnit ett sätt att integrera teori och praktik och att skapa den verklighetsförankring och de möjligheter till självkännedom och personliga utveckling som de studerande vid svenska socionomutbildningar och Högskoleverkets granskare efterlyser. Här har en enad lärarkår med stöd av administrativ personal och inspirerad av collegeledningen, sedan 30 år tillbaka, lyckats hitta en gemensam pedagogisk plattform. Alla talar samma språk. Alla strävar åt samma håll. Alla har en gemensam vision. ”*Alverno exists to promote the personal and professional development of women*”. Och det är inte bara tomma ord och fraser. De har lyckats realisera sin vision.

Alverno är nog unikt

Alverno College är ett katolskt² kvinnocollege. De studerande kommer från alla samhällsklasser och en stor andel kommer från etniska minoritetsgrupper i Milwaukeeområdet. En mycket stor andel är ”klassresenärer”, d.v.s. den första i sin familj eller släkt som studerar på högre utbildning. Två tredjedelar av de studerande kommer från Milwaukee och nästan en tredjedel från Wisconsin. En mycket liten andel är internationella studerande. Alverno tar in alla kvinnliga sökande som är behöriga och behörighetsnivån är satt ganska lågt, vilket innebär att Alverno tagit på sig stora pedagogiska utmaningar. Det fantastiska är att Alverno trots dessa rankas på samma nivå som Harvard University och University of Chicago.

---

¹ Jag skriver för närvarande på en bok om ”Ability-Based Learning” som jag hoppas kommer att publiceras hösten-vintern 2002. Boken publicerades år 2004 (tillägg i juni 2012)

² Ursprungligen hade Alverno som syfte att undervisa katolska nunnor som ville bli församlingslärare, men öppnades 1948 för andra kvinnliga studerande.

Man har bland annat utvecklat ett slags ”preparandkurser” som hjälper de studerande att komma upp till den kunskapsnivå där man kan tillgodogöra sig kommande kurser. Istället för att ”slå ut” svaga studerande skapar man stödsystem för att hjälpa dem att klara kurser och program. De personalgrupper som ger de studerande stöd och service är ovanligt stora, till exempel studievägledare och rådgivare.

”Ability-Based Learning”

”Ability-Based Learning” är en pedagogisk metod man utvecklat på Alverno sedan drygt 30 år (Mentkowski & Associates, 2000) När universiteten i västvärlden i slutet av 60-talet och början av 70-talet genomgick en ”pedagogisk kris” frågade sig lärare och administrativ personal på Alverno: ”Vad vill vi att våra studerande ska kunna när de lämnar sin utbildning och går ut i världen?”³ ”Vad gör vi redan nu som de studerande inte har råd att gå miste om i olika kurser och program?” Dessa frågeställningar styrde diskussioner i ämnesgrupper, på institutioner och i ämnesöverskridande arbetsgrupper under drygt ett år. Ur dessa diskussioner, vilka syftade till enighet, växte övertygelsen fram att de studerande behövde utveckla skicklighet och kompetens inom åtta ”abilities”:

- *Kommunikation*, vilket innefattar skrivande, läsande, lyssnande, språkanalys, mediakunskap och teknologi m.m.
- *Analys*, vilket innebär kritisk granskning, utvärdering och värdering m.m.
- *Problemlösning*, vilket omfattar återkommande träning i att formulera problem, analysera, välja strategier, implementera strategierna och utvärdera.
- *Värderingar i beslutsfattande*, vilket bland annat innebär etiska analyser, granskning av egna värderingar och självkänedom.
- *Social interaktion*, vilket bland annat innebär att träna och få feedback på social interaktion i mindre och större grupper, i projektarbeten och i en-till-en-diskussioner.
- *Globala perspektiv*, vilket innebär att bli medveten om multipla perspektiv, kulturella, etniska, internationella perspektiv och frågeställningar.
- *Effektivt medborgarskap*, vilket bland annat innebär att delta i politiska eller andra intresse- och stödgrupper på campus och/eller sådana aktiviteter i kommunen.
- *Eстетisk mottaglighet*, vilket innebär att uppleva, värdera, bedöma och i viss mån utöva kultur, konst, musik o.s.v.

Dessa diskussioner ledde fram till beslutet att alla kurser och program på Alverno College skulle inkludera medvetenhet om och en gedigen och återkommande träning i samtliga dessa åtta ”abilities”, där resultaten, prestationerna, sedan utvärderas. ”*The Proof is the Performance*”. De studerande måste i praktiken visa att man faktiskt behärskar de olika kompetenserna (Riordan, 1993). Vissa ämnen och program har sitt fokus på vissa av dessa ”abilities”, men samtliga bearbetas någon gång under de fyra år som utbildningarna pågår. Alverno har 66 olika program och utbildningar, allt från sjuksköterskeutbildning och lärarutbildning till teknologiska och affärsutbildningar.

Under de 30 år som gått har dessa ”abilities” bestått även om de i sina detaljer utvecklats och förändrats allt eftersom det omgivande samhället och tekniken utvecklats. Till exempel har kommunikation via media och dator tillkommit och utvecklats.

Välstrukturerade och väldokumenterade kurser och program

Varje kurs och program är indelat i tre nivåer: Grundkurser, Mellanliggande kurser och Avancerade kurser. Varje nivå är mycket konkret dokumenterad och specificerad i

---

³ Vilket är en radikal fokusförskjutning från frågan: ”Vad vill vi ge våra studenter?”

utbildnings- och kursplaner, både när det gäller innehåll och kriterier för godkänt, för att de studerande ska veta exakt vad som förväntas av dem och för att de lärare och ”assessors” (se nedan) som utvärderar och examinerar ska veta vilka kriterier man ska utvärdera och vilka krav man ska ställa på de studerandes prestationer. På samma sätt är varje ”ability” konkretiserat till sex olika nivåer. Jag vill ta två exempel från de åtta ”abilities”:
”Kommunikation” och ”Värderingar i beslutsfattande”.

Kommunikation

Syftet med denna ”ability” är att den studerande ska utveckla kommunikationsfärdigheter genom att knyta an till allt som involveras i kommunikation: människor, idéer, texter, media och teknik. Det gör den studerande genom att på:

Grund- och mellanliggande kurser:

- Nivå 1 - Identifiera egna styrkor och svagheter som ”kommunikatör”
- Nivå 2 - Demonstrera kommunikationens interaktiva natur i olika situationer som involverar talande, skrivande, lyssnande, läsande, matematiska färdigheter samt datorkunskaper.
- Nivå 3 - Effektivt och målmedvetet skapa meningsfull kommunikation genom en mångfald av sätt (talande, skrivande, lyssnande, läsande, matematiskt, media-mässigt samt via dator) i en given situation.
- Nivå 4 - Kommunicera kreativt på sätt som visar integration när det gäller ämneskunskaper

Avancerad nivå:

- Nivå 5 - Kommunicera med vanemässig effektivitet när det gäller ämnes- och professionskunskaper eller teorikunskaper
- Nivå 6 - Kommunicera med kreativ och vanemässig effektivitet och använda strategier, teorier och teknologi som synliggör engagemang när det gäller disciplinen eller professionen.

Värderingar i beslutsfattande.

Syftet med att den studerande ska arbeta med denna ”ability” är att hon ska utveckla färdigheter att värdera omdömen samt fatta självständiga beslut. Det gör hon genom att på

Grund- och mellanliggande kurser:

- Nivå 1 - Identifiera egna värderingar
- Nivå 2 - Analysera och bedöma värderingar i konstnärliga och humanistiska arbeten
- Nivå 3 - Relatera värderingar till vetenskaplig och teknologisk utveckling
- Nivå 4 - Engagemang i värderingar i beslutsfattande i en mångfald olika kontexter

På avancerad nivå:

- Nivå 5 - Analysera och formulera värderingsgrunden och referensramarna på ett särskilt kunskapsområde, i dess teori och praktik
- Nivå 6 - Tillämpa egen värderingsteori och värderingsgrund på ett kunskapsområde i en professionell kontext

Krav på lärare

Jag frågade vilka krav man skulle ha ställt på mig som lärare om de anställt mig. Det främsta kravet var att jag inte skulle ha fått gå in i nya kurser. Jag skulle ha fått ha kurser som redan var detaljerat utvecklade och dokumenterade och bevisligen genom erfarenheter visat sig fungera bra. Dessutom skulle jag ha fått mycket stöd av kollegor både inom ämnesinstitutionen och ”ability-institutionen”. Genom de ofta återkommande

sammankomsterna⁴ där man diskuterar och vidareutvecklar arbetet skulle jag ha fått den skolning och den kompetensutveckling jag skulle behöva för att ”platsa”.

Likaväl som man har mycket konkreta och specificerade krav på de studerande, har man lika detaljerade krav på lärare på olika nivåer, där kraven ökar ju högre upp i hierarkin man kommer. Dessa kriterier är offentligtgjorda så de studerande och allmänhet kan ta del av dem.

Man skiljer mellan ”full professor”, ”experienced assistant professor” ”associate professor” och ”beginning assistant professor”.

För att ge ett exempel har jag valt att redovisa kraven för ”Associate Professor”, d.v.s. disputerade lärare.

Kriterier för och förväntningar på disputerade lärare

Undervisar effektivt

- Integrerar ämnesmässigt/professionsorienterat lärande med undervisningserfarenheter vilka formar undervisningens praktik
- Tillämpar teoretiska referensramar och teorier om lärande för att utveckla undervisningens praktik
- Organiserar lärandeerfarenheter för att tillåta flexibilitet när det gäller feedback och reaktioner till de studerande
- Engagerar sig i en dialog omkring lärande och undervisning inom ”utbildningssamhället” (“The higher education community”)

Arbetar ansvarsfullt i collegegemenskapen

- Står för ledarskap när det gäller utveckling av studie- och kursplaner samt effektivisering av undervisningen
- Utvecklar en institutionsroll genom betydelsefulla bidrag
- Skapar strategier för att höja effektiviteten på samarbetet på institutionen
- Driver möjligheter att förbättra kvaliteten på undervisning och lärande på institutionen

Utvecklar vetenskaplig kunskap

- Ansvarar för slutliga examina
- Driver specialiserad forskning som integrerar ämnesmässiga områden och undervisning
- Applicerar specialiserad vetenskaplig forskning för att utveckla undervisning och kursplaneutveckling på institutionen
- Lämnar bidrag till det bredare vetenskapssamhället

Tjänar samhället

- Lämnar utmärkande bidrag till det omgivande samhället

Självkännedom och observation av andra

Varje ”ability” börjar således med en granskning av de ”abilities” man redan förvärvat i livet, egen kommunikation, egen analysförmåga, egna problemlösningsprocesser, egna värderingar med mera. Alla prestationer utvärderas (se nedan!). På nivå två observerar man andras kommunikation, andras analyser, andras sociala interaktion ofta med hjälp av teoretiska modeller.

---

⁴ Varje fredag har all personal sammankomster i ämnesgrupperna eller i ”ability”-grupperna. Dessutom har man en vecka tre gånger per år, där man diskuterar kurser och program, dess innehåll och utformning, en kontinuerlig kompetensutveckling för samtliga lärare och annan involverad personal, som studievägledare, rådgivare och sekreterare.

Externa utvärderare

En av de fantastiska resurser Alverno College utvecklat är de externa utvärderarna. Man har en stab på cirka 400 personer från olika företag, organisationer och offentliga institutioner som fungerar som utvärderare av prestationer på Alverno. De gör detta gratis som ett led i deras intresse att få utbildad och kompetent personal.⁵ Sjuksköterskor utvärderar sjuksköterskestuderande, ekonomer utvärderar ekonomstuderande och så vidare. Jag fick möjlighet att delta i den årliga "Evening of Appreciation for Assessors" med fin middag, tal och underhållning, där Alverno visade sin uppskattning över samarbetet under mycket festliga former. Här delade man bland annat ut inramade diplom till "Assessors" som samarbetat länge med Alverno.

Self-Assessment-as-Learning

Många universitet och högskolor i USA har utvecklat pedagogiker med ett aktiverande och kunskapssökande förhållningssätt, bland andra Problembaserat lärande (PBL). Alverno verkar vara det lärosäte som mest enhetligt och genomtänkt utvecklat en vetenskapligt grundad och kunskapsbaserad pedagogisk modell för hela lärosätet (Alverno, 2002). Dock är det arbetssätt som är mest unikt för Alverno deras "*Self-Assessment-as-Learning-modell*" (Alverno College, 1994, Loacker 2000). De studerande får från allra första stund träna sig i att utvärdera sig själva och sina egna studier och prestationer. I början gör de ofta motstånd mot detta och menar att "det är det som lärarna har betalt för". Men ganska snart börjar de upptäcka fördelarna med arbetssättet. På Alverno menar man att "Self-Assessment" stimulerar det eget styrda, livslånga lärandet. Konkret går det till så att den studerande efter varje kursmoment eller prestation får fylla i ett utvärderingsformulär med fokus på sina egna insatser, sin egen bedömning av dem och liknande. Dessutom får två medstuderande, "peer assessors", fylla i "assessment"-formulär. Förutom detta ger läraren muntlig feedback samt en skriftlig bedömning på ett formulär där de kriterier finns angivna som krävs för att kursen ska godkännas. Förutom dessa förekommer särskilda "assessment"-dagar när externa assessors kommer till Alverno och lyssnar på och observerar prestationer samt utvärderar dessa skriftligt och muntligt.

En mycket vanligt förekommande metod är videoinspelningar vid olika prestationer. Nästan varje lärosal har inspelningsmöjligheter. Den studerande har sina egna videokassetter som hon överlämnar till läraren, när hon ska redovisa något. Efter redovisningen får hon tillbaka kassetten för egen bedömning i enskildhet. Hon har möjlighet att välja ut de bästa insatserna vilken läggs ut på hennes "Diagnostic Digital Portfolio" där hon kan samla meriter för kommande behov.

Kontakta gärna Alverno!

Efter min förra artikel i Socionomen reste en grupp lärare från Stockholms universitet till Alverno på studiebesök. Man välkomnar besökare och vill mycket gärna sprida sitt pedagogiska synsätt och sina arbetsmetoder vidare. Under de senaste åren har universitet i hela Europa utvecklat samarbete med dem. Jag är övertygad om att "Ability-Based Learning" kommer att kunna ge viktiga bidrag till den pedagogiska utveckling som krävs och som pågår på många högskolor och universitet i Sverige, i synnerhet inom de program är akademiska professionsutbildningar, som t.ex. socionom-, lärar- och sjuksköterskeutbildningar.⁶

⁵ Studier visar att 96% av de studerande från Alverno inom ett år får arbete inom sitt utbildningsområde (http://www.alverno.edu/glance/g_educators.shtml, 13/9 2001)

⁶ Pedagogiska metoder som nu vunnit terräng i Sverige är Problembaserat lärande (PBL) och Casemetodik, vilka är uppskattade kompetensbaserade metoder. De synsätt och arbetssätt som formar dessa metoder ingår som delar i "Ability-Based Learning".

Litteraturlista

Alverno College (1994) *Student Assessment-as-Learning at Alverno College*.

Alverno (2002) *Student Learning: A Central Focus for Institutions of Higher Education*, Alverno College, Milwaukee, Wisconsin (en undersökning av tjugosex lärosäten i USA).

Hellertz, Pia (1999) *Kvinnors kunskapssyn och lärandestrategier?* Örebro universitet, doktorsavhandling.

Loacker, Georgine (ed.) (2000) *Self Assessment at Alverno College*, Alverno College Faculty

Mentkovski, Marcia & Associates (2000) , *"Learning That Lasts – Integrating Learning, Development and Performance in College and Beyond"*, San Francisco: Jossey-Bass, Inc.

Riordan, Tim (1993) *Beyond the Debate: The Nature of Teaching*. Alverno College, Paper

För frågor, kontakta Pia Hellertz på pia.hellertz@telia.com.

De fransiskanska skolsystrarna Austin Doherty, Georgine Loacker och Joel Read som utvecklat Ability Based Learning på Alvero.
Joel Read var dess president i över 30 år.
I bakgrunden är jag, Pia Hellertz
Fotot togs år 2002